Uzavírání sňatků z hlediska řádů ČCE a českého právního řádu[1]

1. Co je manželství

Právní řád ČR:
Podle občanského zákoníku je manželství „trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon“. Hlavním účelem manželství je „založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc“.

Řády ČCE:
Co je v evangelickém pojetí manželství, není předmětem úpravy církevních řádů. Podmínky a způsob konání svatebního shromáždění, v němž je manželství uzavíráno či v němž je žehnáno již vzniklému manželskému svazku, upravuje čl. 3 odst. 2 až 7 Řádu sborového života. Ve svatebním shromáždění jsou připomínána Boží zaslíbení pro manželství a je pro ně vyprošováno a vyhlašováno Boží požehnání.

2. Kdo může vstoupit do manželství

Právní řád ČR:
Podle českého právního řádu *nemůže* uzavřít manželství:

- vdaná žena, ženatý muž nebo osoba, která uzavřela registrované partnerství (nebo svazek obdobný registrovanému partnerství uzavřený v cizině);
- mezi sebou předci a potomci (v linii přímé; je možno, aby manželství uzavřeli např. strýc a neteř) a mezi sebou sourozenci – to platí i pro případy, kdy tyto vztahy vznikly ne biologicky, ale osvojením;
- mezi sebou poručník a poručenec, dítě a osoba, do jejíž péče bylo dítě svěřeno, nebo pěstoun a svěřené dítě (je možné, aby mezi sebou uzavřeli manželství poté, co právní vztah, který brání uzavření manželství, skončí);
- nezletilá osoba, nenabyla-li rozhodnutím soudu plné svéprávnosti; soud může ve výjimečných případech povolit uzavření manželství nezletilému staršímu šestnácti let, jsou-li pro to důležité důvody;
- osoba, jejíž svéprávnost v této oblasti omezil soud.

Řády ČCE:
Svatební shromáždění se v ČCE koná v první řadě pro ty snoubence, kteří jsou jejími členy, a to obvykle ve sboru, jehož jsou oba či jeden z nich členem. Svatebními bohoslužbami je možno posloužit i těm, kdo nejsou členy církve (zde není žádné další omezení, co se církevní příslušnosti týče), je-li u nich rozpoznatelná upřímná touha po Božím požehnání.

3. Jaké náležitosti je třeba vyřídit před uzavřením církevního sňatku

Právní řád ČR:
Církevní sňatek může být uzavřen až poté, kdy snoubenci předloží oddávajícímu kazateli *osvědčení* vydané příslušným matričním úřadem o tom, že splnili všechny požadavky zákona pro uzavření platného manželství. Toto osvědčení nesmí být starší než šest měsíců. Příslušným matričním úřadem je úřad, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno. Toto osvědčení vydá matriční úřad jak občanům ČR, tak cizincům.

[1] Tento materiál zachycuje stav ke dni 13. 10. 2022.

Bez předložení tohoto osvědčení není možno manželství uzavřít (s výjimkou situace, kdy je život snoubence přímo ohrožen) – to znamená, že manželství nevznikne, i kdyby se konalo svatební shromáždění a snoubenci v něm vyslovili prohlášení o uzavření manželství.

Dotazník k uzavření manželství, který snoubenci dříve vyplnili před matričním úřadem, uchovává matriční úřad a oddávající ho obdržet nemusí.

Při konání svatebního shromáždění je vždy zapotřebí požadovat po snoubencích, svědcích, příp. tlumočníku předložení dokladu k prokázání totožnosti.

Řády ČCE:

Svatební shromáždění je bohoslužebným shromážděním sboru, nikoli pouze soukromou záležitostí snoubenců a jejich rodin za asistence kazatele. Ve všech případech lze konat svatební shromáždění pouze s vědomím staršovstva sboru, v němž se má konat.

Exkurz: informování staršovstev sborů, v nichž se má konat svatební shromáždění

Jestliže oddávající není farářem nebo jáhnem sboru, v němž se má konat svatební shromáždění, ale je farářem nebo jáhnem jiného sboru, případně kaplanem, mohou vyvstat otázky po správném informování staršovstva sboru, v němž se má konat svatební shromáždění, a to zejména v letních měsících, kdy staršovstva obvykle nezasedají.

V těchto případech se oddávajícímu doporučuje s dostatečným předstihem zaslat doporučenou zásilkou s dodejkou stručné oznámení obsahující základní informace o plánovaném svatebním shromáždění (především jméno oddávajícího, jména snoubenců, místo a čas konání svatebního shromáždění) na adresu příslušného sboru s označením „staršovstvu“. Kopii oznámení a dodejku si oddávající trvale uschová. S farářem, jáhnem nebo administrátorem příslušného sboru oddávající předtím dojedná potřebné záležitosti (např. zapůjčení prostor a sborového razítka, zajištění přístupu k církevní matrice, do níž sňatek zapíše).

Jestliže oddávají je farářem nebo jáhnem sboru, v němž se má konat svatební shromáždění, bude sám nejlépe vědět, jak informovat své staršovstvo o konání svatebního shromáždění.

Sborem, v němž se má konat svatební shromáždění, se rozumí sbor, jehož název je uveden v záhlaví protokolu o uzavření manželství pro státní matriku a v jehož církevní matrice je sňatek zapsán („rozhoduje razítko na protokolu“).

Svatebnímu shromáždění musí předcházet příprava žadatelů. Rozhodnutí o jejím rozsahu a intenzitě je ponecháno pastorační citlivosti a odpovědnosti kazatele a staršovstva.

4. Jak je uzavřeno manželství

Právní řád ČR:

Manželství se uzavírá „svobodným a úplným souhlasným projevem vůle muže a ženy, kteří hodlají vstoupit do manželství, že spolu vstupují do manželství“. Občanský zákoník dále stanoví, že svatební obřad je veřejný a slavnostní a koná se v přítomnosti dvou svědků.

K uzavření manželství je dále potřeba, aby byl výše uvedený projev vůle učiněn buď před orgánem veřejné moci (starosta, místostarosta nebo pověřený člen zastupitelstva), a to v přítomnosti matrikáře, nebo před osobou pověřenou církví (zde se přítomnost matrikáře nevyžaduje). Právo konat církevní sňatky mají ty církve a náboženské společnosti, kterým bylo přiznáno na základě zákona o církvích. ČCE takovou církví je (k tomu, kdo je za ČCE osobou pověřenou k uzavírání sňatků, viz níže).

Co se týče formy projevu vůle k uzavření manželství, počítá občanský zákoník s tím, že oddávající „položí snoubencům otázku, zda spolu chtějí vstoupit do manželství; kladnou odpovědí obou snoubenců vznikne manželství“. Projev vůle k uzavření sňatku však může být podle téhož ustanovení projeven i jinak než právě uvedeným způsobem. Musí z něj však být jasné, že snoubenci chtějí dobrovolně uzavřít manželství a že tak chtějí učinit spolu.

Při svatebním obřadu je dále třeba, aby snoubenci učinili prohlášení o tom, jaké příjmení budou používat. Mohou zvolit buď příjmení jednoho z nich jako příjmení společné,

nebo si ponechat své dosavadní příjmení, nebo užívat společné příjmení s tím, že na druhém místě bude ten, jehož příjmení nebude příjmením společným, uvádět své původní příjmení. Pokud se jejich příjmení bude lišit, je třeba, aby prohlásili, jaké příjmení ponesou jejich děti.

Ještě před učiněním tzv. sňatečného projevu vůle je nutné, aby snoubenci uvedli, že jim nejsou známy překážky, které by jim bránily uzavřít manželství, že navzájem znají svůj zdravotní stav a že zvážili uspořádání budoucích majetkových poměrů, svého bydlení a hmotné zajištění po uzavření manželství.

V případě cizinců, kteří nemluví česky (popř. občanů ČR, kteří jsou neslyšící nebo němí), je zapotřebí, aby byl svatebnímu obřadu přítomen tlumočník, kterého zajistí na svůj náklad jeden ze snoubenců a který podepisuje protokol o uzavření manželství (bližší informace podá matrika, u níž si budou snoubenci vyřizovat příslušné doklady).

Pokud je život snoubence přímo ohrožen (ale pouze v tomto případě), umožňuje občanský zákoník, aby byl sňatek uzavřen před oprávněnou osobou i bez předložení dokladů, které jsou jinak zapotřebí.

Řády ČCE:

K uzavření manželství ve svatebním shromáždění může dojít pouze „před farářem nebo jáhnem povolaným ke službě v církevním sboru nebo kaplanem vyslaným ke službě v jiných institucích“. Možnost oddávat tak nemají výpomocní kazatelé (a to ani bývalí faráři a jáhni ve výslužbě, bývalí faráři a jáhni působící jako učitelé teologie nebo pracující v jiném zaměstnání). Stejně tak nemohou oddávat vikáři či jáhenští praktikanti.

Aby se zamezilo případům neplatných sňatků, farář nebo administrátor sboru je před konáním svatebního shromáždění povinen ověřit, že oddávající skutečně je farářem nebo jáhnem povolaným ke službě v církevním sboru (farním, seniorátním, povšechném), případně kaplanem vyslaným ke službě v jiných institucích. Tato povinnost se vztahuje pouze na případy, kdy oddávající *není* farářem, jáhnem nebo administrátorem sboru, v němž se koná svatební shromáždění. Farář nebo administrátor sboru této povinnosti dostojí, pokud si v Ústřední církevní kanceláři ověří (např. telefonicky), že oddávající stanovené podmínky splňuje. Dotazy na osoby farářů nebo jáhnů směřujte na personální a mzdové oddělení (224 999 224), dotazy na kaplany směřujte na sekretariát (224 999 272).

Farářky a jáhenky na mateřské či rodičovské dovolené mohou oddávat tehdy, jsou-li povolány ke službě ve sboru. Ve chvíli, kdy toto povolání skončí, jim sice zůstává zachována způsobilost k ordinované službě, ale oddávat nemohou.

Ten, kdo je za ČCE pověřenou osobou k uzavírání sňatků, musí být svatebním obřadu bezpodmínečně přítomen a vystupovat při něm jako oddávající, i když bohoslužbám bude jinak předsedat nebo při nich kázat někdo jiný.

5. Místo uzavření manželství

Právní řád ČR:

Občanský zákoník stanoví, že manželství se uzavírá v místě určeném vnitřními předpisy oprávněné církve. Je-li život snoubence ohrožen, je možno uzavřít manželství na kterémkoli místě. Církevní sňatek je možno uzavřít pouze na území České republiky. V cizině umožňuje občanský zákoník uzavřít (civilní) sňatek podle českého práva pouze před českým zastupitelským úřadem a v případě přímého ohrožení života některého ze snoubenců také před kapitánem českého námořního plavidla, velitelem českého letadla či velitelem české vojenské jednotky v zahraničí.

Řády ČCE:
Řády ČCE neurčují žádné místo pro konání svatební shromáždění. Nicméně je zapotřebí, aby toto shromáždění mělo skutečně ráz bohoslužebného shromáždění a tomu aby byla přizpůsobena i volba místa. Při jeho výběru má být pamatováno také na to, že svatební obřad je veřejný a slavnostní a činí se v přítomnosti dvou svědků.

6. „Stříhání rožku“ občanského průkazu

Po uzavření sňatku je oddávající kazatel povinen oddělit vyznačenou část občanského průkazu. Tou je v případě změny rodinného stavu část B (části jsou označeny na zadní straně občanských průkazů). Pokud nový občanský průkaz již rodinný stav neuvádí (nově si žadatel o občanský průkaz může zvolit, zda chce uvádět rodinný stav či nikoli) a současně se nemění ani jméno snoubence, občanský průkaz se neznehodnocuje.

Stejně tak oddávající kazatel neodděluje žádné části pasu či jiného identifikačního průkazu cizích státních příslušníků, ani do něj neprovádí jiné záznamy.

7. Papírování – aneb co vše musí farář zúřadovat

Právní řád ČR:
Oddávající kazatel je povinen doručit do tří pracovních dnů od uzavření manželství příslušnému matričnímu úřadu, v jehož obvodu bylo manželství uzavřeno, *protokol o uzavření manželství*.

Řády ČCE:
Uzavřený sňatek je třeba zapsat do sborové knihy manželství. Jako příloha k tomuto zápisu se ukládá také osvědčení k uzavření sňatku vystavené matrikou, které předložili před sňatkem snoubenci a které je dokladem o tom, že církevní sňatek bylo možno vykonat. Pokud oddávající obdržel též vyplněný dotazník k uzavření manželství, založí ho obdobně jako osvědčení.

Příloha č. 1: Uzavírání církevních sňatků – právní předpisy

1. ŘÁDY ČCE:

Řád sborového života – čl. 3 odst. 2 až 7

2. Pro manžele, kteří si přejí požehnání svému sňatku, nebo pro snoubence, kteří chtějí uzavřít manželství v církvi, se koná svatební shromáždění, a to vždy s vědomím staršovstva sboru, v němž se má konat. Ve svatebním shromáždění jsou připomínána Boží zaslíbení pro manželství a je pro ně vyprošováno a vyhlašováno Boží požehnání.
   Sborem, v němž se má konat svatební shromáždění, se rozumí sbor, jehož název je uveden v záhlaví protokolu o uzavření manželství pro státní matriku a v jehož církevní matrice je sňatek zapsán.
3. Pokud je ve svatebním shromáždění manželství uzavíráno, snoubenci v něm musí veřejně, před svědky a před farářem nebo jáhnem povolaným ke službě v církevním sboru nebo kaplanem vyslaným ke službě v jiných institucích vyjádřit své svobodné rozhodnutí vstoupit do manželství.
4. Svatební shromáždění se obvykle koná ve sboru, jehož jsou manželé či snoubenci nebo jeden z nich členem.
5. Jestliže oddávající není farářem, jáhnem nebo administrátorem sboru, v němž se koná svatební shromáždění, je farář nebo administrátor tohoto sboru před konáním svatebního shromáždění povinen ověřit, že oddávající vyhovuje podmínkám stanoveným v odst. 3 tohoto článku.
6. Svatebními bohoslužbami je možno posloužit i těm, kdo nejsou členy církve, pokud je u nich rozpoznatelná upřímná touha po Božím požehnání.
7. Svatebnímu shromáždění předchází příprava žadatelů. Rozhodnutí o jejím rozsahu a intenzitě je ponecháno pastorační citlivosti a odpovědnosti faráře či jáhna a staršovstva.

2. SVĚTSKÉ PRÁVO:

a) Občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.)

Díl 1

Všeobecné ustanovení

§ 655

Manželství je trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc.

Díl 2

Vznik manželství

§ 656

(1) Manželství vzniká svobodným a úplným souhlasným projevem vůle muže a ženy, kteří hodlají vstoupit do manželství (dále jen „snoubenci“), že spolu vstupují do manželství.

(2) Sňatečný obřad je veřejný a slavnostní; činí se v přítomnosti dvou svědků.

§ 657

(1) Projeví-li snoubenci vůli, že spolu vstupují do manželství, osobně před orgánem veřejné moci provádějícím sňatečný obřad v přítomnosti matrikáře, jedná se o občanský sňatek.

(2) Projeví-li snoubenci vůli, že spolu vstupují do manželství, osobně před orgánem církve nebo náboženské společnosti oprávněné k tomu podle jiného právního předpisu (dále jen „oprávněná církev“), jedná se o církevní sňatek.

§ 658

(1) Jedná-li se o občanský sňatek, jiný právní předpis stanoví, kdo je orgánem veřejné moci provádějícím sňatečný obřad.

(2) Jedná-li se o církevní sňatek, je orgánem oprávněné církve osoba pověřená oprávněnou církví.

§ 659

Manželství se uzavírá tak, že osoba jednající za orgán veřejné moci, anebo osoba, která jedná za orgán oprávněné církve, položí snoubencům jako oddávající otázku, zda spolu chtějí vstoupit do manželství; kladnou odpovědí obou snoubenců vznikne manželství. Manželství vznikne i jinak, je-li zřejmé, že snoubenci prohlašují svou sňatečnou vůli.

§ 660

Snoubenci při sňatečném obřadu prohlásí, že

a) příjmení jednoho z nich bude jejich příjmením

společným,

b) si oba svá příjmení ponechají, nebo

c) příjmení jednoho z nich bude jejich příjmením společným, a ten, jehož příjmení nemá být příjmením společným, bude ke společnému příjmení na druhém místě připojovat své dosavadní příjmení.

§ 661

(1) Ponechají-li si snoubenci svá dosavadní příjmení, prohlásí při sňatečném obřadu také, které z jejich příjmení bude příjmením jejich společných dětí.

(2) Ponechali-li si manželé svá dosavadní příjmení, mohou i později učinit prohlášení orgánu veřejné moci, že se dohodli na společném příjmení jednoho z nich.

§ 662

(1) Má-li v případě volby podle § 660 písm. c) snoubenec, jehož příjmení nemá být příjmením společným, připojované příjmení, může jako připojované příjmení zvolit pouze první příjmení.

(2) Volba podle § 660 písm. c) není možná, má-li již snoubenec, jehož příjmení bude příjmením společným, připojované příjmení.

§ 663

(1) Jedná-li se o občanský sňatek, uskutečňuje se sňatečný obřad na místě, které k tomu určí orgán veřejné moci provádějící sňatečný obřad; přihlíží při tom k vůli snoubenců.

(2) Jedná-li se o církevní sňatek, uskutečňuje se sňatečný obřad na místě určeném vnitřními předpisy oprávněné církve.

§ 664

(1) O provedení sňatečného obřadu snoubenci požádají orgán veřejné moci, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno, a předloží doklady osvědčující jejich totožnost a způsobilost k uzavření manželství; jiný právní předpis stanoví, jaké doklady je třeba předložit.

(2) Orgán veřejné moci může předložení stanovených dokladů prominout, je-li jejich opatření spojeno s těžko překonatelnou překážkou.

§ 665

Snoubenci při sňatečném obřadu uvedou, dříve než učiní sňatečný projev vůle, že jim nejsou známy překážky, které by jim bránily uzavřít manželství, že navzájem znají svůj zdravotní stav a že zvážili uspořádání budoucích majetkových poměrů, svého bydlení a hmotné zajištění po uzavření manželství.

§ 666

(1) Má-li být uzavřen církevní sňatek, musí snoubenci nejprve předložit oddávajícímu osvědčení vydané matričním úřadem, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno. Osvědčení musí obsahovat potvrzení o tom, že snoubenci splnili všechny požadavky stanovené zákonem pro uzavření manželství. Od vydání tohoto osvědčení do sňatečného obřadu nesmí uplynout více než šest měsíců.

(2) Byl-li uzavřen církevní sňatek, je oddávající povinen do tří pracovních dnů od uzavření manželství doručit matričnímu úřadu, v jehož správním obvodu bylo manželství uzavřeno, protokol o uzavření manželství s uvedením skutečností podle jiného právního předpisu.

§ 667

(1) Je-li život snoubence přímo ohrožen, může sňatečný obřad provést každý orgán podle § 658, popřípadě jiný úřad stanovený jiným právním předpisem, a to na kterémkoli místě; to platí obdobně i pro církevní sňatek. Mimo území České republiky může sňatečný obřad provést také velitel námořního plavidla plujícího pod státní vlajkou České republiky nebo velitel letadla zapsaného v leteckém rejstříku v České republice a je-li alespoň jeden ze snoubenců státním občanem České republiky rovněž velitel vojenské jednotky České republiky v zahraničí.

(2) V případech uvedených v odstavci 1 není třeba předložit doklady jinak potřebné; přítomnosti matrikáře není zapotřebí.

§ 668

Státní občan České republiky může mimo území republiky uzavřít manželství také před diplomatickou misí nebo konzulárním úřadem České republiky.

§ 669

(1) Jsou-li pro to důležité důvody, může krajský úřad, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno, na žádost snoubenců povolit, aby projev vůle jednoho ze snoubenců o vstupu do manželství za něj učinil jeho zmocněnec.

(2) Plná moc musí obsahovat údaje osvědčující totožnost a další rozhodné skutečnosti týkající se obou snoubenců a zmocněnce a prohlášení o příjmení. Musí v ní být rovněž uvedeno, že snoubencům nejsou známy překážky, které by jim bránily uzavřít manželství, že navzájem znají svůj zdravotní stav a že zvážili uspořádání budoucích majetkových poměrů, svého bydlení a hmotné zajištění po uzavření manželství. Plná moc vyžaduje písemnou formu a podpis na ní musí být úředně ověřen.

(3) Odvolání plné moci je účinné jen tehdy, dozví-li se o něm druhý snoubenec dříve, než učiní svůj sňatečný projev vůle.

§ 670

(1) Byl-li uzavřen občanský sňatek, nemají následné náboženské obřady právní následky.

(2) Byl-li uzavřen církevní sňatek, nelze

následně uzavřít občanský sňatek.

§ 671

Způsobilost uzavřít manželství

Manželství může uzavřít každý, pokud mu v tom nebrání zákonná překážka podle § 672 až 676.

Zákonné překážky manželství

§ 672

(1) Manželství nemůže uzavřít nezletilý, který není plně svéprávný.

(2) Soud může ve výjimečných případech povolit uzavření manželství nezletilému, který není plně svéprávný a dovršil šestnácti let věku, jsou-li pro to důležité důvody.

§ 673

Manželství nemůže uzavřít osoba, jejíž svéprávnost byla v této oblasti omezena.

§ 674

Manželství nemůže uzavřít osoba, která již dříve uzavřela manželství, ani osoba, která již dříve vstoupila do registrovaného partnerství nebo jiného obdobného svazku uzavřeného v zahraničí, a toto manželství, registrované partnerství nebo jiný obdobný svazek uzavřený v zahraničí trvá.

§ 675

Manželství nemůže být uzavřeno mezi předky a potomky, ani mezi sourozenci; totéž platí o osobách, jejichž příbuzenství vzniklo osvojením.

§ 676

Manželství nemůže být uzavřeno mezi poručníkem a poručencem, mezi dítětem a osobou, do jejíž péče bylo dítě svěřeno, nebo pěstounem a svěřeným dítětem.

b) Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení

§ 13

(1) K vydání osvědčení, že snoubenci splnili všechny požadavky pro uzavření církevního sňatku, (dále jen „osvědčení“)[4)] je příslušný matriční úřad, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno. K žádosti o vydání osvědčení je třeba předložit doklady potřebné k uzavření manželství. Požádají-li snoubenci o vydání osvědčení prostřednictvím zmocněnce, musí být jejich podpisy na plné moci úředně ověřeny.

(2) Osvědčení vydá matriční úřad ve dvojím vyhotovení.

Doklady potřebné k uzavření manželství a ke vstupu do partnerství

§ 32

Snoubenci nebo ti, kdo chtějí vstoupit do partnerství, vyplní před uzavřením manželství nebo vstupem do partnerství předepsaný tiskopis a předloží jej matričnímu úřadu, v jehož správním obvodu má být manželství nebo partnerství uzavřeno.

§ 33

Je-li snoubenec nebo osoba, která chce vstoupit do partnerství, občanem přihlášeným k trvalému pobytu v České republice, je povinen matričnímu úřadu prokázat svoji totožnost a k tiskopisu uvedenému v § 32 připojit

a) rodný list,

b) doklad o státním občanství,

c) výpis údajů z informačního systému evidence obyvatel (dále jen „výpis z evidence obyvatel“) o místě trvalého pobytu,

d) výpis z evidence obyvatel o osobním stavu,

e) pravomocný rozsudek o rozvodu předchozího manželství, nebo úmrtní list zemřelého manžela, popřípadě pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení partnerství, nebo úmrtní list zemřelého partnera 8a).

§ 34

(1) Je-li snoubenec nebo osoba, která chce vstoupit do partnerství, občanem, který má trvalý pobyt v cizině, je povinen prokázat svoji totožnost a k předepsanému tiskopisu připojit doklady uvedené v § 33, nebo jim odpovídající obdobné doklady, pokud jsou cizím státem vydávány.

(2) Doklady uvedené v § 33 odst. 1 písm. c) a d) nebo jim odpovídající obdobné doklady, pokud jsou cizím státem vydávány, musí být vydány státem, na jehož území má snoubenec nebo osoba, která chce vstoupit do partnerství, pobyt.

§ 35

(1) Je-li snoubenec nebo osoba, která chce vstoupit do partnerství, cizincem, k předepsanému tiskopisu (§ 32) připojí

a) rodný list,

b) doklad o státním občanství,

c) doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství nebo doklad o právní způsobilosti ke vstupu do partnerství, je-li cizím státem vydáván,

d) potvrzení o osobním stavu a pobytu, je-li cizím státem vydáváno,

e) úmrtní list zemřelého manžela, jde-li o ovdovělého cizince; tento doklad není třeba předkládat, je-li tato skutečnost uvedena v dokladu o právní způsobilosti k uzavření manželství nebo dokladu o právní způsobilosti ke vstupu do partnerství,

f) pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, jde-li o rozvedeného cizince,

g) potvrzení o tom, že bude manželství v domovském státě cizince uznáno za platné, je-li uzavíráno zmocněncem,

h) pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení partnerství, anebo úmrtní list zemřelého partnera[8a)], jde-li o cizince, který žil v partnerství[8a)],

i) doklad, kterým je možné prokázat totožnost.

(2) Je-li snoubenec nebo osoba, která chce vstoupit do partnerství, cizincem, předloží matričnímu úřadu před uzavřením manželství nebo vznikem partnerství potvrzení vydané Policií České republiky o oprávněnosti pobytu na území České republiky; to neplatí, jde-li o občana Evropské unie, občana jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru, nebo jeho rodinné příslušníky[10a)]. Toto potvrzení nesmí být ke dni uzavření manželství nebo vzniku partnerství starší 7 pracovních dnů.

(3) Údaje uvedené v odstavci 1 písm. b) až d) mohou být uvedeny v jednom dokladu; státní občanství lze rovněž prokázat cestovním dokladem.

(4) Doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství nebo doklad o právní způsobilosti ke vstupu do partnerství nesmí být k datu uzavření manželství nebo vzniku partnerství starší 6 měsíců.

(5) Registrující matriční úřad může na žádost osoby, která chce vstoupit do partnerství a která žádá o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky nebo je azylantem nebo osobou požívající doplňkové ochrany, předložení dokladů uvedených v odstavci 1 písm. a) až f) a h) prominout, je-li jejich opatření spojeno s těžko překonatelnou překážkou.

§ 36

Snoubenec, který je občanem, nebo snoubenec, který je osobou bez státního občanství (dále jen „bezdomovec“), jíž byl povolen trvalý pobyt na území České republiky podle zvláštních právních předpisů, [11)] předkládá při uzavření manželství před zastupitelským úřadem České republiky v cizině také vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství.

§ 37

Nezletilý, který není plně svéprávný a dovršil 16 let věku, připojí k předepsanému tiskopisu (§ 32) rozhodnutí soudu o povolení uzavřít manželství[12)].

§ 38

(1) O povolení uzavřít manželství zmocněncem rozhoduje krajský úřad, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno. K žádosti o povolení uzavřít manželství zmocněncem přiloží snoubenci doklady, které jsou přikládány k uzavření manželství, a písemnou plnou moc s úředně ověřeným podpisem13).

(2) Písemná plná moc obsahuje

a) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení, datum a místo narození, rodná čísla a místo trvalého pobytu snoubenců a zmocněnce,

b) prohlášení o příjmení snoubenců a jejich společných dětí v mužském a ženském tvaru,

c) prohlášení, že zmocniteli nejsou známy překážky, které by mu bránily uzavřít manželství, že je mu znám zdravotní stav druhého snoubence a že spolu zvážili uspořádání budoucích majetkových poměrů, svého bydlení a hmotné zajištění po uzavření manželství.

(3) Zmocněncem může být pouze zletilá fyzická osoba, jejíž svéprávnost není v této oblasti omezena.

§ 39

Pokud je snoubenec nebo osoba, která chce vstoupit do partnerství, neslyšící, němý nebo nemluví nebo nerozumí česky, je nutná při prohlášení o uzavření manželství nebo vstupu do partnerství přítomnost tlumočníka[6)]. Účast tlumočníka zajišťuje jeden ze snoubenců nebo osob, které chtějí vstoupit do partnerství, na vlastní náklady, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak. Bez přítomnosti tlumočníka nelze prohlášení o uzavření manželství nebo o vstupu do partnerství v těchto případech učinit. Nejde-li o tlumočníka jmenovaného ministrem spravedlnosti nebo předsedou krajského soudu, musí tlumočník složit slib do rukou matrikáře, a to ve znění slibu podle zákona o znalcích a tlumočnících.

§ 40

O uzavření manželství se sepíše protokol, který podepisují

a) manželé, svědci a oddávající,

b) zmocněnec, je-li manželství uzavíráno zmocněncem,

c) tlumočník, je-li jeho přítomnost k prohlášení o uzavření manželství nutná (§ 39),

d) matrikář, je-li uzavřen občanský sňatek.

§ 40a

O vstupu do partnerství se sepíše protokol, který podepisují

a) partneři,

b) tlumočník, je-li jeho přítomnost k prohlášení o vstupu do partnerství nutná (§ 39),

c) matrikář, který prohlášení o vstupu do partnerství přijal.

§ 41

(1) Bylo-li manželství uzavřeno v případě, že byl život snoubence přímo ohrožen,[15)]

a) před obecním úřadem, úřadem městské části či městského obvodu, v hlavním městě Praze úřadem městské části, který není matričním úřadem, zašle tento úřad do 3 pracovních dnů protokol o uzavření manželství matričnímu úřadu příslušnému podle místa uzavření manželství,

b) v cizině před velitelem námořního plavidla plujícího pod státní vlajkou České republiky nebo velitelem letadla zapsaného v leteckém rejstříku v České republice, a je-li alespoň jeden ze snoubenců státním občanem České republiky, rovněž před velitelem vojenské jednotky České republiky v cizině, zašle oddávající protokol o uzavření manželství bezodkladně zvláštní matrice prostřednictvím zastupitelského úřadu České republiky a na území České republiky přímo; jsou-li oba snoubenci cizinci, zašle oddávající protokol o uzavření manželství bezodkladně Úřadu městské části Praha 1, který je příslušný k provedení zápisu do matriční knihy.

(2) V protokolu o uzavření manželství se uvedou alespoň jména a příjmení manželů, jejich rodná čísla, popřípadě datum a místo narození, platný úřední průkaz, kterým prokázali totožnost, a prohlášení, že jim nejsou známy okolnosti, které by uzavření manželství vylučovaly. Jde-li o manželství podle odstavce 1 písm. b), oddávající spolu s protokolem o uzavření manželství doručí vyjádření lékaře o zdravotním stavu manžela, a není-li to možné, prohlášení manžela. Jsou-li oba snoubenci cizinci, oddávající je před uzavřením manželství poučí, že takto uzavřené manželství nemusí být platné na území jejich domovského státu.

Zákon č. 155/1998 Sb., o znakové řeči a o změně dalších zákonů.

6) Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Zákon č. 155/1998 Sb., o znakové řeči a o změně dalších zákonů.

8a) Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.

10a) Článek 24 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. 4. 2004 o právu občanů unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.

11) Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

12) § 672 občanského zákoníku.

13) § 669 občanského zákoníku.

14) § 86a zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 155/1998 Sb.

15) § 667 občanského zákoníku.

c) Vyhláška Ministerstva vnitra č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon o matrikách, jménu a příjmení

§ 29

Osvědčení o splnění požadavků občanského zákoníku pro uzavření církevního sňatku [4)] vydá matriční úřad na základě písemné žádosti snoubenců po předložení dokladů k uzavření manželství. [5)]

---

4) § 666 odst. 1 občanského zákoníku.

5) § 32 až 37 zákona.

d) Zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

§ 36

Vyznačení změny skutečnosti mající vliv na údaj uvedený v občanském průkazu

(1) Nastane-li u držitele občanského průkazu změna skutečnosti mající vliv na údaj uvedený v občanském průkazu, oddělí se vyznačená část občanského průkazu.

(2) Vyznačenou část občanského průkazu oddělí

a) orgán veřejné moci nebo orgán církve a náboženské společnosti, který je oprávněn k uzavírání manželství, jde-li o změnu rodinného stavu sňatkem,

b) matriční úřad příslušný k přijetí prohlášení o vstupu do registrovaného partnerství, jde-li o vznik registrovaného partnerství,

c) pověřený úřad nebo matriční úřad, jde-li o

1. změnu jména, popřípadě jmen, nebo příjmení,

2. změnu rodinného stavu zánikem manželství z důvodu rozhodnutí o rozvodu manželství, zdánlivosti manželství nebo prohlášení manželství za neplatné, z důvodu úmrtí jednoho z manželů nebo z důvodu rozhodnutí o prohlášení jednoho z manželů za mrtvého,

3. zánik registrovaného partnerství z důvodu rozhodnutí o zrušení registrovaného partnerství, neexistenci registrovaného partnerství nebo prohlášení registrovaného partnerství za neplatné, z důvodu úmrtí jednoho z partnerů nebo z důvodu rozhodnutí o prohlášení jednoho z partnerů za mrtvého, nebo

4. změnu rodného čísla, nebo

d) obecní úřad, jde-li o změnu místa trvalého pobytu.

(3) Oddělení vyznačené části občanského průkazu podle odstavce 1 se nepovažuje za poškození nebo zničení občanského průkazu.

e) Vyhláška Ministerstva vnitra č. 281/2021 Sb., k provedení zákona o občanských průkazech a některých ustanovení zákona o cestovních dokladech a zákona o základních registrech

§ 25

(1) Při ohlášení změny adresy místa trvalého pobytu se oddělí vyznačená část občanského průkazu označená písmenem A.

(2) Při změně údajů uvedených v občanském průkazu, s výjimkou adresy místa trvalého pobytu, se oddělí vyznačená část občanského průkazu označená písmenem B.

(3) Při ohlášení změny adresy místa trvalého pobytu se oddělí v případě

a) občanského průkazu vydaného do 30. dubna 1993 pravý dolní roh předních desek,

b) občanského průkazu vydaného po 30. dubnu 1993, který neobsahuje strojově čitelné údaje, pravý dolní roh a

c) dočasného občanského průkazu pravý dolní roh.

(4) Při změně údajů uvedených v občanském průkazu, s výjimkou adresy místa trvalého pobytu, se oddělí v případě

a) občanského průkazu vydaného do 30. dubna 1993 pravý horní roh předních desek,

b) občanského průkazu vydaného po 30. dubnu 1993, který neobsahuje strojově čitelné údaje, levý dolní roh a

c) dočasného občanského průkazu levý dolní roh.

PŘÍLOHA Č. 2: VZORY FORMULÁŘŮ:

1. Vzor osvědčení
2. Vzor dotazníku k uzavření manželství
3. Vzor protokolu o uzavření manželství

1. Vzor osvědčení

Čj.:

O S V Ě D Č E N Í

……
(název matričního úřadu)

OSVĚDČUJE,

ŽE SNOUBENCI

MUŽ:

jméno(a) a příjmení …….. roz. ……..

datum narození ……..r. č. ……

státní občanství …….. stav ……

bydliště ……

A

ŽENA:

jméno(a) a příjmení …… roz. ……

datum narození ……..r. č. ……

státní občanství …….. stav ……

bydliště ……

SPLNILI VŠECHNY POŽADAVKY OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU PRO UZAVŘENÍ CÍRKEVNÍHO SŇATKU.

Toto osvědčení je platné po dobu 6 měsíců ode dne vydání.

V …….

Dne .....

_____
jméno, příjmení a podpis matrikáře“.

2. Vzor dotazníku k uzavření manželství

DOTAZNÍK K UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ

	MUŽ	ŽENA
Jméno, popř. jména a příjmení		
Rodné příjmení		
Datum, místo a okres (stát) narození		
Rodné číslo		
Osobní stav		
Státní občanství		
Bydliště (trvalý pobyt)		

Prohlášení o uzavření manželství bychom chtěli učinit před

…….....
(název úřadu)

v obřadní místnosti úřadu*)

na jiném vhodném místě*)

Jsme si vědomi, že při uzavření manželství jsme povinni učinit dohodu o užívání příjmení. Předběžně jsme se dohodli, že

a) příjmení jednoho z nás bude naším příjmením společným — muž:…… žena:……

b) si oba svá příjmení ponecháme a prohlásíme, které z našich příjmení bude příjmením našich společných dětí — muž:…… žena:…… děti:……

c) příjmení jednoho z nás bude naším příjmením společným, a muž - žena *), jehož - jejíž*) příjmení nemá být příjmením společným, bude ke společnému příjmení na druhém místě připojovat své dosavadní příjmení

muž: ……...
žena:……
děti:……

*) nehodící se škrtněte

Byli jsme poučeni o tom, že při zápisu uzavření manželství lze na základě žádosti ženy, jíž se uzavření manželství týká, uvést v matriční knize příjmení, které bude po uzavření manželství užívat, v mužském tvaru.

Žena předběžně žádá, aby její příjmení ……., vyplývající z dohody o příjmení po uzavření manželství, bylo v knize manželství zapsáno v mužském tvaru: ……

Bereme na vědomí, že při sňatečném obřadu uvedeme, dříve než učiníme sňatečný projev vůle, že nám nejsou známy překážky, které by nám bránily uzavřít manželství, že navzájem známe svůj zdravotní stav a že jsme zvážili uspořádání budoucích majetkových poměrů, svého bydlení a hmotné zajištění po uzavření manželství.

Prohlašujeme, že nejsme ve vztahu poručníka a poručence, dítěte a osoby, do jejíž péče bylo dítě svěřeno, nebo pěstouna a svěřeného dítěte.

Máme spolu již tyto děti - jméno a příjmení, datum a místo narození - dokládá se rodným listem dítěte (dětí):

.....

.....

Dohoda o příjmení se bude vztahovat i na toto dítě (děti) nevěsty, jehož (jejichž) otec není znám - dokládá se rodným listem dítěte (dětí):

.....

V .....

....
podpis ženy podpis muže

DOKLADY K UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ (VYPLNÍ MATRIKÁŘ)

Doklad, který jsou muž nebo žena jinak povinni předložit, se nepředkládá, pokud si skutečnost v něm uvedenou matriční úřad ověří z jím vedené matriční knihy, ze základního registru obyvatel, z informačního systému evidence obyvatel, z informačního systému cizinců, z informačního systému evidence občanských průkazů nebo z informačního systému evidence cestovních dokladů. Tato skutečnost se vyznačí v níže uvedené tabulce u každého z dokladů uvedených pod bodem 3. až 7 samostatně.

Předloženy byly tyto doklady:

	MUŽ	ŽENA
1.	Průkaz totožnosti**) č. platný do	Průkaz totožnosti**) č. platný do
2.	Rodný list	Rodný list
3.	Doklad o státním občanství***)	Doklad o státním občanství***)
4.	Výpis z evidence obyvatel o místě trvalého pobytu, u cizince, je-li cizím státem vydáván.	Výpis z evidence obyvatel o místě trvalého pobytu, u cizinky, je-li cizím státem vydáván.
5.	Výpis z evidence obyvatel o osobním stavu, u cizince, je-li cizím státem vydáván.	Výpis z evidence obyvatel o osobním stavu, u cizinky, je-li cizím státem vydáván.
6.	Doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství, jde-li o cizince; vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství, jde-li o občana České republiky při uzavření manželství na zastupitelském úřadu České republiky v cizině.	Doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství, jde-li o cizinku; vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství, jde-li o občanku České republiky při uzavření manželství na zastupitelském úřadu České republiky v cizině.

7.	Pravomocný rozsudek o rozvodu předchozího manželství, nebo úmrtní list zemřelé manželky, popřípadě pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení partnerství, nebo úmrtní list zemřelého partnera. Jde-li o cizince, úmrtní list není třeba předkládat, je-li tato skutečnost uvedena v dokladu o právní způsobilosti k uzavření manželství.	Pravomocný rozsudek o rozvodu předchozího manželství, nebo úmrtní list zemřelého manžela, popřípadě pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení partnerství, nebo úmrtní list zemřelé partnerky. Jde-li o cizinku, úmrtní list není třeba předkládat, je-li tato skutečnost uvedena v dokladu o právní způsobilosti k uzavření manželství.

**)

- občanský průkaz nebo cestovní doklad, jde-li o státního občana České republiky,
- průkaz o povolení k pobytu nebo cestovní doklad anebo průkaz totožnosti občana členského státu Evropské unie, jde-li o cizince,
- průkaz žadatele o udělení mezinárodní ochrany, jde-li o osobu, která podala žádost o udělení mezinárodní ochrany,
- průkaz povolení k pobytu azylanta, jde-li o osobu, které byl udělen azyl, nebo
- průkaz oprávnění k pobytu osoby požívající doplňkové ochrany, jde-li o osobu požívající doplňkové ochrany,
- průkaz žadatele o udělení dočasné ochrany, jde-li o osobu, která podala žádost o udělení dočasné ochrany, nebo
- průkaz cizince požívajícího dočasné ochrany, jde-li o osobu, které byla udělena dočasná ochrana.

***) Je-li snoubenec v rozhodné době státním občanem České republiky a považuje-li ho za svého občana také jiný stát, je rozhodné státní občanství České republiky. Je-li snoubenec v rozhodné době zároveň občanem několika cizích států, rozhoduje státní příslušnost nabytá naposled, pokud vzhledem k životním poměrům osoby nepřevažuje výrazně její poměr k jinému cizímu státu, jehož je občanem; v takovém případě rozhoduje státní příslušnost tohoto státu (§ 28 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém).

.....

razítko a podpis matrikáře

3. Vzor protokolu o uzavření manželství

PROTOKOL O UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ

Dne ……

Před ……...
(název úřadu a místo uzavření manželství)

Muž:
Jméno(a) a příjmení,
popř. rodné příjmení ……..
totožnost
……..….. prokázána ……
datum a místo,
okres (stát) narození …….....

……..... rodné číslo ……...
osobní stát ní
stav ……. občanství …….

rodiče muže:
otec – jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení ……..

……. datum narození ……
místo, okres (stát)
narození …….

matka – jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení ……..

……. datum narození ……
místo, okres (stát)
narození …….

Žena:
Jméno(a) a příjmení,
popř. rodné příjmení ……..
totožnost
……..….. prokázána ……
datum a místo,
okres (stát) narození …….....

……..... rodné číslo ……...
osobní stát ní
stav ……. občanství …….

rodiče ženy:
otec – jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení ……..

……. datum narození ……
místo, okres (stát)
narození …….

matka – jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení ……..

……. datum narození ……
místo, okres (stát)
narození …….

Před oddávajícím: ……...
(jméno, příjmení, funkce)

za přítomnosti matrikáře: ……...
(jméno, příjmení)

snoubenci projevili vůli, že spolu vstupují do manželství, a prohlásili, že jim nejsou známy překážky, které by jim bránily uzavřít manželství, že navzájem znají svůj zdravotní stav a že zvážili uspořádání budoucích majetkových poměrů, svého bydlení a hmotné zajištění po uzavření manželství.

Snoubenci se dohodli, že

a)	**příjmení jednoho z nich bude jejich příjmením společným**	**muž: ……** **žena: ……...**
b)	**si oba svá příjmení ponechají a prohlásili, které z jejich příjmení bude příjmením jejich společných dětí**	**muž: ……** **žena: ……...** **děti: ……**
c)	**příjmení jednoho z nich bude jejich příjmením společným, a muž - žena *), jehož - jejíž *) příjmení nemá být příjmením společným, bude ke společnému příjmení na druhém místě připojovat své dosavadní příjmení.**	**muž: ……** **žena: ……...** **děti: ……**

Dohoda o příjmení se vztahuje i na toto dítě (děti) nevěsty, jehož (jejichž) otec není znám (nutno ověřit v příslušné matrice narození) – dokládá se rodným listem dítěte (dětí):

……

Žena žádá, aby její příjmení ……., vyplývající z dohody o příjmení po uzavření manželství, bylo v knize manželství zapsáno v mužském tvaru: …….
……

Svědkové:
1.jméno(a) a příjmení ……

rodné číslo, popř. datum, místo a okres (stát) narození ……..

2.jméno(a) a příjmení ……

rodné číslo, popř. datum, místo a okres (stát) narození ……..

Tlumočník: ……...

Muži – ženě – snoubencům *) bylo prominuto předložení těchto dokladů:

Okresní soud v ……...…… udělil

nezletilému, který není plně svéprávný a dovršil šestnácti let věku [muž - žena *)]

povolení k uzavření manželství rozhodnutím ze dne ……. čj ……,
které nabylo právní moci dne …….. .

***) nehodící se škrtněte**

Protože snoubenci splnili všechny podmínky, které vyžaduje český právní řád pro vznik manželství, bylo manželství prohlášeno oddávajícím za právoplatně uzavřené.

……
oddávající

……
matrikářka

……...
tlumočník

manžel ……

rozený …….

manželka ……

rozená …….

svědek …….

svědek …….

Uzavření manželství zapsáno do informačního systému evidence obyvatel dne:

Uzavření manželství oznámeno Ředitelství služby cizinecké policie Policie České republiky dne:
(jde-li o cizince)

Oddací list vyhotoven dne:

Oddací list předán/zaslán dne:
(způsob, ověření totožnosti)

Předložené doklady vráceny/zaslány dne:
(uveďte které)